

رتبه بندی پایداری حمل و نقل شهری مناطق تهران با استفاده از مدل Vikor_Antropy

سید محمد مشعربان

دانشجوی کارشناسی ارشد حمل و نقل دانشگاه تهران شمال (mohammad.mashariyan@gmail.com)

چکیده

برخورداوری از شبکه حمل و نقل پویا، هماهنگ و سازمان یافته یکی از معیارهای اصلی سنجش میزان توسعه یافتگی جوامع جهان امروز محسوب می شود. آدام اسمیت معتقد است که هرچه جا به جاگری بهبود و گسترش یابد، هزینه حمل و نقل کمتر می شود و تقسیم کار جغرافیایی بیشتر می گردد؛ در این تحقیق میزان برخورداوری مناطق ۲۲ گانه شهری تهران از شاخص های پایداری حمل و نقل سنجیده می شود و در واقع این تحقیق در پی پاسخ به این سوال است که از لحاظ شاخص های پایداری حمل و نقل کدام یک از مناطق تهران از وضعیت مطلوب تری برخوردار هستند. روش مورد استفاده در این تحقیق روشی توصیفی-تحلیلی با تکیه بر مطالعات اسنادی میباشد؛ از ۱۹ شاخص جهت سنجش پایداری مناطق استفاده شده است و مدل مورد استفاده جهت وزن دهی شاخص ها مدل آنتروپی بوده و مدل رتبه بندی مناطق نیز ویکور استفاده شده است؛ که در نهایت نتایج تحقیق نشان داده است که مناطق مرکزی تهران از پایداری بالاتری نسبت به دیگر مناطق برخوردارند.

واژه های کلیدی

پایداری؛ حمل و نقل؛ مناطق ۲۲ گانه تهران؛ مدل Vikor_Antropy

مقدمه

بروز و یا تشدید برخی اثرات منفی و زیانبار حمل و نقل به عنوان یکی از اساسی ترین بخشهای کشور در سالیان اخیر، مورد توجه اکثر کارشناسان و برنامه ریزان قرار گرفته است. به عنوان نمونه، تراکم فراوان وسایل نقلیه در معابر شهری و مصرف بالای سوخت های فسیلی، معضل نزدیک شدن به آستانه اتمام این منابع غیر جایگزین و انتشار آلاینده های مخرب محیط زیست ناشی از آنها را گوشه زن می کند (جعفری و رصافی ۱۳۹۱، ۲۸۲) افزایش جمعیت در شهرهای بزرگ کشور و گسترش بی رویه شهرها بدون برنامه ریزی صحیح، چیدمان اتفاقی مراکز تولید و جذب سفر و عدم وجود فن آوری ارتباطی جایگزین، سبب ایجاد سفرهای شهری زیاد به ویژه با وسایل نقلیه شخصی شده است. این مساله اثرات سوئی نظیر آلودگی های محیطی، برهم زدن نظام طبیعی محیط زیست، اتلاف وقت شهروندان، افزایش تصادفات، استهلاک وسایل نقلیه، مشکلات روانی، هدر رفتن منابع اقتصادی، عدم بهره وری مردم و خسارت های جبران ناپذیری مانند آلودگی محیط زیست و مصرف بی رویه سوخت

مبانی نظری

حمل و نقل پایدار شهری

اهداف مهمی که تا حد زیادی با مسائل زیست محیطی و کارایی اقتصادی - اجتماعی سیستم حمل و نقل شهری ارتباط دارد به مبحث حمل و نقل شهری پایدار ارتباط می یابد. پایداری حمل و نقل شهری ناشی از برنامه ریزی پایدار حمل و نقل است. از سویی همچنین با مباحث مدیریتی برای اجرا و نظارت بر آن ها در ارتباط است. در این رویکرد قبل از هر چیز می بایست حمل و نقل عمومی در شهرها و کالن شهرها اصلی ترین شیوه جا به جایی در نظر گرفته شود. این امر بر اساس دیدگاه مدنی و شهروندمداری و اعتقاد به عدالت که مهم ترین اصل توسعه شهری پایدار می باشد قابل تحقیق است. در مفهوم عدالت به رسمیت شناختن حق مسلم عموم مردم برای دسترسی از هر نقطه به نقطه دیگر شهر در صدر امور مطرح می شود. از دیدگاه کاهش آلودگی زیست محیطی که در توسعه پایدار مطرح است، علاوه بر گسترش حمل و نقل همگانی، کاهش حرکات زائد و اضافی که می توان از طریق ایجاد دسترسی های انرژیایی و الکترونیک (اینترنتی) بین اماکن مختلف ایجاد کرد نیز در بحث مدیریت پایدار ترابری شهری جایگاه ویژه ای دارد. این بدان معناست که در نگرش پایدار به حمل و نقل شهری، باید از طریق تصمیم گیری های یکپارچه و جامع نگر نگرست و در زمینه هایی چون ارتباطات و حمل و نقل و ترافیک، حجم عظیمی حرکات فیزیکی را کاهش داد. در نهایت اینکه یک شاخص عمده و مشترک در مفهوم پایداری که در همه عرصه ها قابل ذکر است. کمتر بودن درون داده سیستم نسبت به برون داده یا محصول سیستم است. این امر بدین